

<https://doi.org/10.31516/2410-5325.088.09>
 УДК 78.072(477):050(477.83/.86):78.03(477.83/.86)

ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ «ПРЕЛЮДІЙ» БОГДАНА СЮТИ

У. Б. Молчко

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич, Україна
 u.molchko@gmail.com

U. Molchko

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Drohobych, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-1519-6053>

У. Б. Молчко. Жанрово-стильові особливості «прелюдій» Богдана Сюти

Дослідження висвітлює маловідому фортепіанну творчість сучасного українського композитора, піаніста, доктора мистецтвознавства, професора Богдана Сюти. Розглянуто стильові особливості «Прелюдій», у яких автор застосовує неромантичну та авангардну музичну мову. Охарактеризовано народнопісенне підґрунтя репрезентованих п'єс для піаністів. Здійснено музикознавчий аналіз трьох прелюдій Б. Сюти. Для передавання образно-асоціативної сфери творів автор застосовує імпровізаційну особливість жанру «прелюдія». Репрезентовано характерні особливості його п'єс, які полягають у ладовому тембро-фонічному забарвленні фактури, оригінальних авторських мелодико-гармонічних зв'язках, метроритмічних особливостях. Доведено, що «Прелюдії» Б. Сюти є високохудожнім професійним мистецьким матеріалом для виконавської реалізації піаністами інтерпретаційної моделі, яка сприятиме художньо-естетичному впливу на сучасне слухацьке середовище.

Ключові слова: сучасна українська музика, жанр, фортепіанна прелюдія, стильові особливості, Богдан Сюта, образність, фортепіанна фактура, інтерпретатор.

U. Molchko. Genre-stylistic features of Bohdan Siuta's "preludes"

The scientific relevance. In contemporary realities, the Ukrainian cultural and musicological space has been developing both under the influence of the progress of globalization processes and evolving in line with the pace of national art. During the Russian-Ukrainian war of 2014–2025, society acquired a deep understanding of the value of the compositional heritage of contemporary national artists, as most of them are deeply based on the folk song heritage of our nation as much as on contemporary world artistic trends. Precisely for this reason, it is at present vital to constantly enrich the

cultural and musicological environment with the works of leading contemporary Ukrainian composers, including PhD in Art Studies, Professor of the Department of Music Theory at Petro Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine, Mykola Lysenko Prize laureate, pianist Bohdan Siuta.

The purpose of the article is to carry out a musicological and interpretative analysis of Bohdan Siuta's piano preludes in order to determine the artistic and didactic value of the compositions; to consider the transformation of the genre of "preludes" in the work of the Ukrainian artist; to characterize the figurative and associative features of the "preludes" of this notable Kyivan cultural and educational figure; to consider the individual musical language and characteristic expressive means in these works.

The methodology is based on the following scientific approaches: historical and cultural ones — to analyze the influence of artistic trends of the early XX century on the musical language of B. Siuta; genre and style — to consider the genre features of the compositions and reveal the transformation of this type; analytical — to carry out a musicological analysis of the Ukrainian composer's piano preludes; interpretological — to comprehend the composer's artistic concept and identify the peculiarities of its performing interpretation; and didactic — to argue for expanding the presence of his work both in Ukraine's concert scene and educational process of Ukraine's art education programs.

The scientific novelty of the article lies in the fact that for the first time the piano preludes of the Kyiv composer Bohdan Siuta are analyzed as highly artistic examples of contemporary Ukrainian music.

Conclusions. The piano preludes belong to the early period of Bohdan Siuta's work. Despite this, they clearly demonstrate a deep reliance on the modern stylistic diversity of the musical culture of the late twentieth century. The author makes extensive use of such artistic trends as avant-garde and neo-romanticism. The range of imagery and associations in the three Preludes is quite

* This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

wide. These are landscape and fairy-tale themes, as well as a semantic palette of shades: from deep concentration to strong-willed dynamism. Prospects for further research are the publication of B. Siuta's "preludes" for their widespread introduction into the modern concert and pedagogical space and their introduction into scientific circulation, which will make it possible to actualize them in the works of researchers of contemporary Ukrainian culture of the XXI century.

Keywords: *contemporary Ukrainian music, genre, piano prelude, stylistic features, Bohdan Siuta, imagery, piano texture, interpreter.*

Постановка проблеми та актуальність теми дослідження. Розвиток національного музичного простору в умовах російсько-української війни 2014–2025 рр. нині потребує глибокого впровадження творчих досягнень сучасних українських композиторів, до яких належить композитор, доктор мистецтвознавства, професор Національної музичної академії України імені Петра Чайковського, лауреат премії імені Миколи Лисенка Богдан Сюта. Його композиторський доробок вміщує фортепіанні, камерно-вокальні, камерно-інструментальні, хорові твори, які є високохудожніми та професійними взірцями сучасної української культури. Серед творів для фортепіано стильовою різноманітністю, оригінальною трансформацією жанру вирізняються «прелюдії», особливо три з них своєю індивідуальною музичною мовою. Тому актуальним є аналіз цих композицій з метою долучення їх до культурологічно-мистецтвознавчого концертно-наукового простору України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомі сторінки музикознавчої творчості Богдана Сюти були висвітлені в публікаціях Г. Веселовської (2011), В. Романко (2009), О. Найдюк (2011), О. Немкович (2006), Т. Новицької (2023). Фортепіанна творчість митця, зокрема «Прелюдії», на жаль, не стала об'єктом наукових досліджень сучасних музикознавців.

Мета статті — розглянути жанрові особливості «прелюдії» у творчості українського композитора Б. Сюти на прикладі трьох фортепіанних «Прелюдій»; виявити стильові засади зазначених п'єс; окреслити їх художньо-образні сфери; розглянути індивідуальну музичну мову Б. Сюти та характерні виражальні засоби в аналізованих творах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Час суспільно-політичних та культурно-освітніх перетворень у сучасній українській державі тісно пов'язаний з формуванням музикознавців-виконавців, які повинні навчитися досліджувати й впроваджувати «... механізм відтворення та сприйняття музики, сприймаючи думки та ідеї композиторів як голос-пораду» (Dushniy et al., 2024, p. 328). Ґрунтовна обізнаність у здобутках вітчизняного мистецтва нині є важливим аспектом для нового покоління музикантів. Ментальність нашого народу, пройшовши складні етапи своєї еволюції, завжди ґрунтувалася на досвіді народної та професійної музики. Адже «... незнання цієї культурної традиції породжує відчуття меншовартісності своєї музичної творчості відносно інших культур Європи, а відтак <...> призводить до такого ж почуття меншовартісності на більш загальному рівні» (Кияновська, 2008, с. 262). Упровадження до концертно-навчальних програм піаністів різних рівнів творів сучасних національних композиторів, зокрема «Прелюдій» Б. Сюти, буде плекати національну естетичну позицію інтерпретаторів та насичувати культурологічний простір високопрофесійними музичними творами українських митців.

Жанр прелюдії має дуже давню історію в розвитку світової музичної культури. Цей вид, «... зберігаючи риси "попередньої гри", ознаки імпровізаційності, вільної фантазії, у процесах художньо-стильової еволюції різних історичних періодів — явище неоднозначне» (Клин, 1980, с. 145). В епоху бароко прелюдія трактувалася як вступна п'єса. У творчості Й. С. Баха вона набула інтенсивного розвитку. У XIX ст. розвиток інструментальної музики надав іншого статусу прелюдії. Вона стала самостійною композицією. Яскрава імпровізаційність привернула увагу Ф. Шопена, який вивів її на високий художньо-професійний рівень.

В українській музиці до жанру прелюдії зверталися Яків Степовий, Левко Ревуцький. Композиторські напрацювання, що згодом збагачували жанр в українській фортепіанній музиці, «... пов'язані <...> зі створенням крупномасштабних циклів та окремих мініатюр» (Клин, 1980, с. 146). Це прелюдії Василя Барвінського,

Нестора Нижанківського, Миколи Колесси, Анатолія Кос-Анатольського, Бориса Лятошинського, Миколи Дремлюги, Віталія Кирейка, Михайла Вериківського, Михайла Скорульського, Миколи Сільванського, Івана Карабиця, Миколи Ластовецького.

Три «Прелюдії» Б. Сюти належать до раннього періоду творчості митця, які він створив під час навчання в Львівській державній консерваторії ім. М. Лисенка в класі композиції викладача П. Тергелі. П'єси побачили світ у 1978 р. і зберігаються понині в рукописах. У них яскраво простежуються мистецькі стильові віяння епохи ХХ століття.

«Прелюдія in modo del O. Walde» (Сюта, 1978a, с. 1–4) написана під впливом казок ірландського поета та прозаїка Оскара Вайлда, зокрема «День народження інфанти». П'єса належить до творів, в основі змістового контенту якої — літературна композиція. Жанр казки у фортепіанній музиці В. Клин долучає «... до сфери лірики та епосу» (Клин, 1980, с. 39), а С. Грица зазначає, що епос «... поділяється на прозовий (міфи, казки, легенди, оповідання) і словесно-музичний, пісенний» (Грица, 1979, с. 4). «Прелюдія in modo del O. Walde» Б. Сюти репрезентує сферу втілення в піаністичній літературі казкової тематики, яка була започаткована світовими композиторами, а саме Р. Шуманом, Е. Грігом, Е. Мак-Доуелом, М. Равелем, а в українській музиці Ф. Якименком, М. Любарським, В. Косенком, Ю. Щуровським, М. Степаненком, Б. Фільц, М. Сільванським, Г. Ляшенком, М. Ластовецьким, Ж. Колодуб.

Композиція Б. Сюти «Прелюдія in modo del O. Walde» експонує образ іспанської принцеси, дванадцятиріччя якої відзначалося при королівському дворі. О. Вайлд змальовує її тендітною, але разом з тим примхливою дівчинкою. На урочистостях, присвячених її дню народження, відбувалося чимало мистецьких заходів. Однак найбільше вразив та розвеселив Інфанту танець Карлика. Негативна сутність маленької принцеси-красуні проявилася тоді, коли виявилось, що Карлик помер від розриву серця. З цього приводу дівчинка просить прислати їй до ігор людей, які не мають серця.

Темп *Moderato con moto* забезпечує оповідність п'єси. Ідеалізований образ Інфанти викладений митцем у мелодичних послівках, яким властива мінливість ритмічного викладу. Власне ця особливість підкреслює чуттєво-загострений характер принцеси. Метроритмічна розкутість інструментального викладу застосована композитором для підсилення емоційної примхливості, котра властива принцесі.

У процесі музичного розвитку мелодичні послівки дедалі більше хроматизуються, що надає казковій п'єсі терпкого звучання. Авторські ремарки темпових відхилень сприяють експресивності окремих пасажів. Цим композитор змальовує приховане внутрішньозмістове наповнення образу Інфанти, який яскраво проявляється в кінці оповідання.

Фактурно-технічне наповнення фортепіанного викладу октавами, альтерованими ходами збільшують образну виражальність п'єси. Усе це передає трагічно-смішну постать Карлика. Оповідна ліричність початкового матеріалу «Прелюдія in modo del O. Walde» переростає в схвильовано-гротескний вислів шляхом ускладнення метроритміки, що викликають асоціації зі страшним усвідомленням Карлика своєї повторності. Хроматизація викладу, перенесення музичного матеріалу в низький регістр ви-яскравлюють бездушність Інфанти.

«Прелюдія, присвячена Л. О. Грабовському» (Сюта, 1978b, с. 1–2) репрезентує творчо-індивідуалізоване втілення сфери ліричних почувань. Богдан Сюта вдається до застосування серійної техніки, що властива стильовому напрямку ХХ століття, а саме авангарду. У рукописі п'єси міститься напис «Леоніду Грабовському», який увійшов в історію української музики як фундатор українського авангарду в національній музиці.

П'єса має тричастинну форму, де представлено художньо-естетичне світовідчуття дійсності крізь призму індивідуального сприйняття. У перших тактах автор подає інтонаційно-тематичний комплекс, який охоплює чотиризвуччя. Висхідний хід звуками хроматичної гами «а», «b», «h», «c²» становить серію. Динаміка *p* надає початку прелюдії відчуття м'якого світла ліричного відображення дійсності. Проведення двічі

звукової серії в різних регістрах поглиблюють образно-асоціативне сприйняття мелодичної послідовності, що сприяє її запам'ятовуванню та впізнаванню на слух. Швидкоплинний пасаж дрібними тривалостями, котрий приходить на зміну початкового тематичного матеріалу, «пробігає» у висхідному русі широкими інтервальними ходами. Слабка сила звучності, авторська ремарка густої педалізації, насичена альтерація, *accelerando* додають музичній тканині колористичності.

Лаконічні пунктирні мотиви, що приходять на зміну чотиризвукової серії, змінюють витончений настрої твору на експресивний. Перепади емоційного стану автор підкреслює темповими ремарками, що виявляють характерну для авангарду мозаїчність, яка притаманна музиці цієї п'єси й поглиблює її образно-емоційну палітру.

Поява пульсації акордовими співзвуччями в розмірі 4/8 підводить до другої частини «Прелюдія, присвячена Л. О. Грабовському» *Allegretto*. Композитор вводить швидкоплинні пасажні послідовності, що змінює образне тло п'єси. У художньо-звуковій палітрі прелюдії, яка є відображенням ліричної сфери, відбувається зміна на загадково-примхливе образне наповнення. Збільшення темпу, динаміки з *mf* на *f*, колористична педалізація підсилюють поривчасту пристрасність, що набирає підкресленої сили екзальтованого почуття.

У процесі музичного розвитку всі альтеровані пасажні послідовності приводять до місця найвищого емоційного напруження. Кульмінація виражена композитором авангардним характерним фактурним прийомом — кластерами. Власне їх пульсування на другій і третій долях передають збільшення напруження та драматизують змістове наповнення п'єси. Далекі, довготривалі баси додають просторовості у звучанні фортепіано та збагачують звукову палітру твору. Форшлаг, що виражений кластерним співзвуччям, доповнює витриманий звук "g²", котрий виявляється треллю. Усе повільно затихає. Напруження спадає.

Третя частина наскрізної форми «Прелюдія, присвячена Л. О. Грабовському» відкривається початковим музичним матеріалом. Повернення

до помірному темпу, динаміки *p*, інтонаційного комплексу зумовлюють згортання емоційного напруження. Серійні послідовності автор подає не у звичному русі, а в різних регістрах, що вносить свіжу оригінальність у сприйняття альтерованих ходів. Висхідні пасажні лінії на фоні далеких басів, котрі підкреслені *sf*, передають летючість, а густа педалізація сприяє імпресіоністичному звучанню. Пунктирні мотиви додають незначної експресії художньо-змістовій наповненості п'єси, але все розчиняється в заключному пасажі на *ppp*.

«Прелюдія *Andante ma agitato*» скомпонувана Б. Сютюю в 1980 р., про що свідчить запис в авторському рукописі (Сюта, 1980, с. 1). Безпрограмна дванадцятитактова мініатюра виходить за межі швидкоплинних почуттів і привертає увагу гострофантастичним настроєм. Твір репрезентує драматичні імпульсивні відчуття, нестримний бентежний порив образно-асоціативного сприйняття.

У «Прелюдія *Andante ma agitato*» розгортання художнього образу пов'язано з переданням екзальтованої летючості, яка асоціюється з осінніми поривами вітру. Змістовно-чуттєве наповнення п'єси передається митцем хроматизованими поспівками, котрі викладені різноманітними ритмічними рисунками. Швидкоплинні мелодичні послідовності насичені загостреними секундовими ходами з вкрапленням подвійних інтервалів малої, великої септими, збільшеної кварта, зменшеної квінти. Ускладнена альтерацією інтонаційна й метроритмічна палітра свідчить про збагачення жанрових особливостей прелюдії сучасною композиторською мовою кінця ХХ століття.

Наскрізний мелодичний розвиток «Прелюдії *Andante ma agitato*» сприяє переданню змалювання збуджено-поривного неспокою осінньої природи. Лаконізм форми — характерна ознака п'єси Б. Сютю. У п'єсі яскраво простежуються дві хвили емоційного наростання. Висхідний підйом коротких мотивних поспівок приводить до першого місця драматичного напруження, яке композитор репрезентує квінтольними та секстольними ходами. Авторська ремарка *crescendo poco a poco* підсилює чуттєво-динамічний сплеск. Друга хвиля імпульсивного підйому досягається

митцем шляхом застосування альтерованих інтервалів у фактурний виклад обох рук. Місце найвищої емоційної схвильованості підкреслюється композитором багатозвучними акордами, в основі яких є загострені секундові співвідношення, та динамічним нюансом *fff*. Довготривала вартість кластерних співзвуч, а відтак поступове їх загасання, приводить до зменшення звукового насичення *p*'еси. Низхідні ходи квінтолями в партіях обох рук, пауза ніби обривають порив вітру. Поява початкового мотиву на р наприкінці твору є відгомонам неспокійної осінньої погоди. Усе обривається на нотах восьмими тривалостями.

«Прелюдія *Andante ma agitato*» захоплює своєю невловимою поривністю, котру автор передає низкою метроритмічних виражальних засобів. Це — поліритмічне співвідношення партій обох рук, яке сприяє вияскавленню імпульсивної схвильованості осінньої погоди. Б. Сюта застосовує перемінний метр, що не лише підкреслює народнопісенну основу твору, а й матеріалізує вільну скороминущу імпровізаційність. Хоча темп *p*'еси *Andante ma agitato*, але дрібний ритмічний рисунок поспівок спонукає до віртуозного звучання фортепіанного викладу. Саме на цю особливість вказує автор, випи-суючи в тексті виконавську ремарку *rubato*.

«Прелюдія *Andante ma agitato*» ґрунтується на сучасній композиторській мові. Ця особливість розширює інтелектуальний кругозір виконавської та слухачької аудиторій, формує естетичний смак і розуміння художньої стилістики музики кінця ХХ ст.

Висновки. Загалом три прелюдії належать до раннього періоду творчості композитора Б. Сюти. Попри це, у них яскраво простежується глибока опора на сучасне стильове різноманіття музичної культури кінця ХХ ст. Автор широко використовує художні течії, такі як авангард, неоромантизм. Індивідуальні виражальні засоби, що ґрунтуються на серійній техніці, неоромантичних та неокласичних стильових особливостях, розширюють мистецький кругозір виконавців і слухачько-мистецьке середовище. Спектр образно-асоціативного ряду в трьох «Прелюдіях» доволі широкий. Це пейзажна та казкова тематики, а також смислова палітра відтінків: від глибокої зосередженості до вольової динамічності.

Перспективи подальших досліджень полягають в опублікуванні «Прелюдій» Б. Сюти для широкого впровадження їх у сучасний концертно-педагогічний простір та введення їх до наукового обігу, що надасть можливість актуалізувати їх у працях дослідників сучасної української культури ХХІ ст.

Список посилань

- Веселовська, Г. (2011). До основ парамузикознавства. *Студії мистецтвознавчі: Театр. Музика. Кіно*. НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського.
- Грица, С. (1979). *Мелодика української народної епіки*. Наукова думка.
- Кишакевич, Ю. (Упор.). (2005). *Історія Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка в іменах*. Коло.
- Кияновська, Л. (2008). Музичне виховання як національна проблема. В М. Ржевська (Ред.-упор.), *Музична україністика: сучасний вимір: збірник наукових статей на пошану доктора мистецтвознавства, професора, члена-кореспондента Академії мистецтва України Алли Терещенко* (сс. 257–266). Видавець Третяк І. Я.
- Клин, В. (1980). *Українська радянська фортепіанна музика*. Наукова думка.
- Найдюк, О. (2011). «Богдан Сюта. Основи парамузикознавства». *Критика*, 9–10 (167–168), 7.
- Немкович, О. (2006). *Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін* [монографія]. Сталь.
- Новицька, Т. (2023, Вересень 09). Богдан Сюта: Тільки найхоробріші музикознавці вибирають те, що менше досліджено. *The Claquers*. <https://theclaquers.com/posts/11852>.
- Романко, В. (2009). Параметри сучасної музики (про книгу Богдана Сюти). *Українська музична газета*, 4(74), 7.
- Скотний, В. Г., Савчин, М. С., Кишакевич, Ю. А., Яцишин, В. П. та ін. (2001). *Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка*.
- Сюта, Б. (1978а). *Прелюдія in modo del O. Walde* [Рукопис]. Приватний архів Богдана Сюти, Київ, 1–4.
- Сюта, Б. (1978б). *Прелюдія, присвячена Л. О. Грабовському* [Рукопис]. Приватний архів Богдана Сюти, Київ, 1–2.

- Сюта, Б. (1980). *Прелюдія. Andante ma agitato* [Рукопис]. Приватний архів Богдана Сюти, Київ, 1.
- Dushniy, A., Shafeta, V., Saliy, V., Storonska, N., & Molchko, U. (2024). The impact of globalization on performance musicology. *Amazonia Investiga*, 13(76), 323–332. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.76.04.26>

References

- Veselovska, H. (2011). To the basics of paramusicology. *Studii mystetstvoznavchi: Teatr. Muzyka. Kino*. National Academy of Sciences of Ukraine, Rytsky Institute of Art History, Folklore and Ethnology [In Ukrainian].
- Hrytsa, S. (1979). *The melody of the Ukrainian folk epic*. Naukova dumka.
- Kyshakevych, Yu. (Comp.). (2005). *History of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University in Names*. Kolo. [In Ukrainian].
- Kyianovska, L. (2008). Music education as a national problem. In M. Rzhavska (Ed.-comp.), *Muzychna ukrainistyka: suchasnyi vymir: zbirnyk naukovykh statei na poshanu doktora mystetstvoznavstva, profesora, chlena-korespondenta Akademii mystetstva Ukrainy Ally Tereshchenko* (pp. 257–266). Vydavets Tretiak I. Ya. [In Ukrainian].
- Klyn, V. (1980). *Ukrainian Soviet piano music*. Naukova dumka. [In Ukrainian].
- Naidiuk, O. (2011). “Bohdan Siuta. Fundamentals of paramusicology”. *Krytyka*, 9–10 (167–168), 7. [In Ukrainian].
- Nemkovych, O. (2006). *Ukrainian musicology of the twentieth century as a system of scientific disciplines* [monograph]. Stal. [In Ukrainian].
- Novytska, T. (2023, September 09). Bohdan Siuta: Only the bravest musicologists choose what is less explored. *The Claquers*. <https://theclaquers.com/posts/11852>. [In Ukrainian].
- Romanko, V. (2009). The parameters of contemporary music (about Bohdan Siuta’s book). *Ukrainska muzychna hazeta*, 4(74), 7. [In Ukrainian].
- Skotnyi, V. H., Savchyn, M. S., Kyshakevych, Yu. A., Yatsyshyn, V. P. et al. (2001). *Drohobyskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. Ivana Franka*. [In Ukrainian].
- Siuta, B. (1978a). *Prelude in modo del O. Walde* [Manuscript]. Private archive of Bohdan Siuta, Kyiv, 1–4. [In Ukrainian].
- Siuta, B. (1978b). *Prelude, dedicated to L. Hrabovskiy* [Manuscript]. Private archive of Bohdan Siuta, Kyiv, 1–2. [In Ukrainian].
- Siuta, B. (1980). *Prelude. Andante ma agitato* [Manuscript]. Private archive of Bohdan Siuta, Kyiv, 1. [In Ukrainian].
- Dushniy, A., Shafeta, V., Saliy, V., Storonska, N., & Molchko, U. (2024). The impact of globalization on performance musicology. *Amazonia Investiga*, 13(76), 323–332. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.76.04.26> [In English].

Надійшла до редколегії 12.12.2024

У. Б. Молчко

доктор філософії PhD, доцент, доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки, факультет початкової освіти та мистецтва, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич, Україна

U. Molchko

Doctor of Philosophy PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Music Theory and Instrumental Training, Faculty of Elementary Education and Art, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Drohobych, Ukraine